

GEWONE ZITTING 2021-2022

28 JANUARI 2022

BRUSSELS
HOOFDSTEDELIJK PARLEMENT

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

betreffende de bescherming van het
Clubhouse van de Brussels Royal Yacht Club
(B.R.Y.C.)

(ingediend door de heren
Geoffroy COOMANS de BRACHÈNE (F), Gaëtan
VAN GOIDSENHOVEN (F), mevrouw Anne-Charlotte
d'URSEL (F) en mevrouw Aurélie CZEKALSKI (F))

Toelichting

In haar Algemene Beleidsverklaring 2019-2024 van 18 juli 2019 heeft de Brusselse Hoofdstedelijke Regering zich concreet geëngageerd om een beleid te voeren dat zorg draagt voor het Brussels erfgoed.

Zoals zij benadrukt, zal de regering een beleid voeren dat gericht is op de bescherming en de restauratie van het Brussels erfgoed. Het Brussels erfgoed vormt immers een belangrijk oriëntatiepunt voor de inwoners en draagt bij tot de gezelligheid en de aantrekkingskracht van de stad. De Brusselaars moeten trots zijn op hun erfgoed.

Om de duurzaamheid van ons erfgoed te ondersteunen, moet het een bijzondere toewijding krijgen, zodat het bewaard, onderhouden, gerestaureerd en gevaloriseerd kan worden.

Daarom zouden wij graag zien dat de Brusselse regering een aanvraag indient voor de bescherming van het Clubhouse van de Brussels Royal Yacht Club (B.R.Y.C.), die gelegen is in het Brusselse havengebied.

De haven van Brussel is een van de belangrijkste douane-, opslag- en distributiecentra in België. Terwijl het vervoer over het water in bijna alle Europese landen een aanzienlijke terugval kent als gevolg van de door de gezondheidscrisis veroorzaakte economische vertraging, tekent het totale verkeer in de haven van Brussel voor het jaar 2020 een lichte

SESSION ORDINAIRE 2021-2022

28 JANVIER 2022

PARLEMENT DE LA RÉGION
DE BRUXELLES-CAPITALE

PROPOSITION DE RÉOLUTION

relative au classement du
Clubhouse du Brussels Royal Yacht Club
(B.R.Y.C.)

(déposée par
MM. Geoffroy COOMANS de BRACHÈNE (F), Gaëtan
VAN GOIDSENHOVEN (F), Mmes Anne-Charlotte
d'URSEL (F) et Aurélie CZEKALSKI (F))

Développements

Dans sa Déclaration de politique générale 2019-2024 du 18 juillet 2019, le Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale s'est engagé concrètement à mener une politique soucieuse du patrimoine bruxellois.

Comme il le souligne, le Gouvernement poursuivra une politique de protection et de restauration du patrimoine bruxellois. En effet, le patrimoine bruxellois constitue autant de repères importants pour les habitants, il contribue à la convivialité et à l'attractivité de la ville. Les Bruxellois doivent être fiers de leur patrimoine.

Afin de soutenir la pérennité de notre patrimoine, celui-ci se doit d'avoir une consécration particulière afin d'assurer sa conservation, son entretien, sa restauration et sa valorisation.

Dès lors, nous voudrions que le Gouvernement bruxellois puisse initier une demande de classement du Clubhouse du Bruxelles Royal Yacht Club (B.R.Y.C.) qui se trouve dans la zone portuaire bruxelloise.

Le Port de Bruxelles est l'un des principaux centres de douane, de stockage et de distribution de Belgique. D'ailleurs, alors que le transport par la voie d'eau connaît une baisse importante dans la quasi-totalité des pays européens, conséquence du ralentissement de l'économie causé par la crise sanitaire, le trafic global du Port de

stijging van 0,3 %¹ op. De ontwikkeling van dit gebied is een belangrijke uitdaging voor de Brusselse autoriteiten in de toekomst.

Met het oog op de economische ontwikkeling van de haven en de groeiende aantrekkingskracht op zowel bedrijven als inwoners van de hoofdstad, willen wij hulde brengen aan dit havengebied.

Net als de zetel van de Havenmaatschappij van Brussel, een geklasseerd Art Deco gebouw², vinden wij dat het Clubhouse van de B.R.Y.C. ook bijzondere aandacht verdient vanwege de Brusselse regering. Zijn geschiedenis is « een afspiegeling van de ontwikkeling van de samenleving in de afgelopen eeuw, met haar perioden van vreugde en verdriet, voorspoed en verval, successen en tegenslagen »³.

In het kader van de nieuwe relatie tussen de Stad en haar haven is zijn aanwezigheid op deze plaats van bijzonder belang, omdat het door de jaren heen zijn specifieke karakter heeft behouden, waardoor het enigszins « buiten de tijd » blijft⁴.

Het is het onmiskenbare symbool van het feit dat ons Stadsgebied en zijn kanaal een zeehaven is waarvan de activiteit zeer belangrijk is voor het economische leven, maar ook voor het sport- en feestgebeuren.

De B.R.Y.C. – Meer dan 100 jaar geschiedenis

In de loop der jaren is de B.R.Y.C. erin geslaagd zich staande te houden door zich aan te passen aan de evolutie van de maatschappij. Vandaag is het een zeer open club voor amateurs of competitoren, met zeil of motor.

De oprichting van de B.R.Y.C. stond in het teken van de wens van Willem I van Oranje-Nassau om van Brussel een echte zeehaven te maken. Tijdens de Nederlandse periode werd een zeer duur maar ambitieus project op touw gezet om de diepte van het kanaal te vergroten en de sluizen opnieuw aan te passen. Als gevolg daarvan werd de eerste steen gelegd op 22 juli 1900. Vanaf dat moment werd het voor jachten mogelijk om Brussel te bereiken en kleine vaartochten of zeil- en motorregatta's te houden.

De B.R.Y.C. (destijds : Yacht Club de Bruxelles) werd in 1906 opgericht door een groep vrienden die zich met passie en enthousiasme wilden wijden aan de aanleg van een jachthaven. Door de geringe afmetingen van het kanaal was echte scheepvaart tot dan toe inderdaad niet mogelijk. Daarom stalden sommige jachtliefhebbers hun boten in Gent of Antwerpen⁵.

- 1 <https://port.brussels/nl/nieuws/trafiek-en-2020-de-haven-van-brussel-houdt-zich-staande-de-gezondheids-en-economische-crisis>.
- 2 <https://monument.heritage.brussels/nl/buildings/36251>.
- 3 Commodore Alain Radelet – Boek 100 jaar Geschiedenis. Brussel Royal Yacht Club.
- 4 Commodore Alain Radelet – Boek 100 jaar Geschiedenis. Brussel Royal Yacht Club.
- 5 <https://www.bruxelles-royal-yacht-club.be/site/nl/>.

Bruxelles enregistre pour l'année 2020 une légère augmentation de 0,3 %¹. Le développement de cette zone est un défi majeur pour les autorités bruxelloises à l'avenir.

Face au développement économique du Port et à l'attraction croissante tant pour les entreprises que les habitants de la capitale, nous voulons rendre hommage à cette zone portuaire.

À l'instar du siège de la Société du Port de Bruxelles qui a son immeuble de bureaux de style Art Déco classé², nous considérons que le Clubhouse du B.R.Y.C. mérite aussi une attention particulière de la part du Gouvernement bruxellois. Son histoire est le « reflet de l'évolution de la société au cours du siècle écoulé, avec ses périodes de joie et de tristesse, de prospérité et de déclin, de réussites et de difficultés »³.

Dans le cadre des nouveaux rapports entre la Ville et son port, sa présence à cet endroit revêt une importance toute particulière, tant il a gardé au fil des années son caractère spécifique qui le maintient quelque peu « hors du temps »⁴.

Il est le symbole sans équivoque que notre Ville-Région et son canal est un port de mer dont l'activité est très importante pour la vie économique, mais aussi sportive et festive.

Le B.R.Y.C. – Une histoire de plus de 100 ans

Au fil du temps, le B.R.Y.C. a réussi à traverser les années en s'adaptant à l'évolution de la société. Aujourd'hui, il accueille un club très ouvert pour les amateurs ou compétiteurs, à voile ou à moteur.

La création du B.R.Y.C. fut marquée par la volonté de Guillaume Ier d'Orange-Nassau de faire de Bruxelles un vrai port de mer. À la période hollandaise, un projet très onéreux mais ambitieux naîtra : augmenter la profondeur du canal et réadapter les écluses. Suite à cela, la première pierre des travaux fut posée le 22 juillet 1900. Dès lors, il devenait possible pour des yachts d'accéder à Bruxelles et d'y réaliser des petites navigations ou régates à voile et à moteur.

Le B.R.Y.C. (à l'époque nommé : Yacht Club de Bruxelles) fut fondé en 1906 par un groupe d'amis voulant se consacrer avec ardeur et passion à la création d'un port de plaisance. En effet, le petit gabarit du canal n'avait jusqu'alors pas permis une véritable navigation. Dès lors, certains amateurs de yachting avaient leur bateau basé à Gand ou à Anvers⁵.

- 1 <https://port.brussels/fr/actualites/trafics-2020-le-port-de-bruxelles-resiste-la-crise-sanitaire-et-economique>.
- 2 <https://monument.heritage.brussels/fr/buildings/36251>.
- 3 Commodore Alain Radelet – Livre 100 ans d'Histoire. Bruxelles Royal Yacht Club.
- 4 Commodore Alain Radelet – Livre 100 ans d'Histoire. Bruxelles Royal Yacht Club.
- 5 <https://www.bruxelles-royal-yacht-club.be/site/fr/>.

Zo zal de B.R.Y.C. twee grote projecten uitvoeren, waaronder de aankoop van een stuk grond langs het kanaal in de buurt van het bassin dat gereserveerd is voor het jacht van Koning Leopold II en de bouw van een boothangar.

Koning Leopold II wilde een belangrijk deel van zijn erfgoed doorgeven aan de natie. Overeenkomstig zijn wensen onderhandelde de B.R.Y.C. over de ingebruik-neming van het bassin en de aangrenzende berm, alsmede van de tunnel met zijn « Koninklijk Wapen » erop, die van zijn paleis rechtstreeks naar de voet van de Van Praetbrug leidt.

*De bescherming van het gebouw van het
Clubhouse van de B.R.Y.C.*

In 1910 kocht de B.R.Y.C. een gebouw dat tijdens de Wereldtentoonstelling van Brussel voor de firma Alfa Laval was gebouwd. Deze werd uit elkaar gehaald en naar het terrein van de B.R.Y.C. overgebracht.

In de loop der jaren onderging het gebouw een aantal uitbreidingswerken, maar er kwam ook een tragisch einde aan toen het gebouw in de nacht van 27 op 28 januari 1936 door brand werd vernield⁶.

Dergelijke beproevingsen zijn echter vaak de vector van vernieuwing, verandering en verbetering en minder dan een maand na de brand tekende ingenieur Kowalsky op initiatief van het Comité plannen voor een nieuw project : een veel ruimer en moderner Clubhouse, waarvan de plankenvloer afkomstig is van het stoomjacht « Erin » dat toebehoorde aan Sir Thomas Lipton. Een deel van het meubilair en de balustrade van de mezzanine zijn afkomstig van de maalboten Oostende-Dover. Al deze projecten en werken werden met grote snelheid uitgevoerd, want slechts acht maanden later, dag op dag, herrees een nieuwe Club uit de as⁷.

De geschiedenis van de B.R.Y.C. is een weerspiegeling van wat ons land heeft doorgemaakt tijdens de « roaring twenties » aan het einde van de Eerste Wereldoorlog tot vandaag.

Het zou natuurlijk enkele bladzijden vergen om de geschiedenis van de B.R.Y.C. in detail te beschrijven doorheen de vele commodores en onze verschillende koningen die elkaar aan het hoofd van ons land hebben opgevolgd, maar de B.R.Y.C. is een ware toeschouwer geweest van de geschiedenis van het land.

Vandaag herbergt dit gebouw een restaurant, een mezzanine lounge-bibliotheek, het is een voortdurend evoluerende club die haar 115-jarig bestaan viert.

⁶ <https://www.bruxelles-royal-yacht-club.be/site/nl/>.

⁷ <https://www.bruxelles-royal-yacht-club.be/site/nl/leden-club/geschiedenis.html>.

Ainsi, le B.R.Y.C. portera deux grands projets, dont l'obtention d'une parcelle le long du canal à proximité du bassin réservé au yacht du Roi Léopold II et la construction d'un hangar à bateaux.

Le Roi Léopold II a eu à cœur de transmettre une importante partie de son patrimoine à la nation. Suite à sa volonté, le B.R.Y.C. négocia l'occupation du bassin et le terre-plein qui le jouxte ainsi que le tunnel surmonté de ses « Armes Royales » qui mène de son palais directement au pied du Pont Van Praet.

*Le classement du bâtiment
Clubhouse du B.R.Y.C.*

En 1910, le B.R.Y.C. acquiert un bâtiment construit pour la société Alfa Laval lors de l'Exposition universelle de Bruxelles. Celui-ci fût démonté et transporté sur le terrain du B.R.Y.C.

À travers les années, le bâtiment connaîtra certains travaux d'agrandissement, mais aussi une fin tragique de par l'incendie qui le détruira dans la nuit du 27 au 28 janvier 1936⁶.

Mais de telles épreuves sont aussi souvent le vecteur de renouveau, de changement et d'améliorations, et moins d'un mois après l'incendie, à l'initiative du Comité, l'ingénieur Kowalsky dessine les plans d'un nouveau projet : un Clubhouse beaucoup plus vaste et plus moderne, dont le plancher sera récupéré sur le yacht à vapeur « Erin » qui appartenait à Sir Thomas Lipton. Certains meubles et la balustrade de la mezzanine proviennent des malles Ostende-Douvres. L'ensemble de ces projets et travaux auront été menés tambour battant, car seulement huit mois plus tard, jour pour jour, un nouveau Club surgit des cendres⁷.

L'histoire du Club B.R.Y.C. est à l'image de ce que notre pays a traversé durant les « années folles » au sortir de la première guerre mondiale jusqu'à nos jours.

Bien évidemment, cela prendrait quelques pages de détailler l'histoire du B.R.Y.C. à travers les nombreux commodores ainsi que nos différents rois qui se sont succédé à la tête de notre pays, tant le B.R.Y.C. a été spectateur de l'histoire du pays.

Aujourd'hui, ce bâtiment accueille un restaurant, un salon-bibliothèque en mezzanine et un club en perpétuelle évolution qui fête ses 115 ans.

Geoffroy COOMANS de BRACHÈNE (F)
Gaëtan VAN GOIDSENHOVEN (F)
Anne-Charlotte d'URSEL (F)
Aurélië CZEKALSKI (F)

⁶ <https://www.bruxelles-royal-yacht-club.be/site/fr/>.

⁷ <https://www.bruxelles-royal-yacht-club.be/site/fr/membres/histoire-du-club.html>.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE**betreffende de bescherming van het
Clubhouse van de Brussels Royal Yacht Club
(B.R.Y.C.)**

Het Brussels Hoofdstedelijk Parlement,

Overwegende dat de Brusselse Hoofdstedelijke Regering zich concreet heeft geëngageerd voor een beleid dat zorg draagt voor het erfgoed van Brussel ;

Overwegende dat het Brussels Hoofdstedelijk Gewest een beleid moet voeren dat gericht is op de bescherming en het herstel van het Brussels erfgoed ;

Overwegende dat de Brussels Royal Yacht Club (B.R.Y.C.) bijzondere aandacht verdient omwille van haar geschiedenis, « die de evolutie van de maatschappij in de voorbije eeuw weerspiegelt, met haar perioden van vreugde en verdriet, voorspoed en verval, successen en tegenslagen »⁸ ;

Overwegende dat het Clubhouse het onmiskenbaar symbool is dat ons Stadsgewest een zeehaven is waarvan de activiteit zeer belangrijk is voor het economische leven ;

Overwegende dat de B.R.Y.C. zich doorheen de jaren staande heeft kunnen houden door zich aan te passen aan de evolutie van de maatschappij ;

Overwegende dat het gebouw ClubHouse van de B.R.Y.C. een herdenkingsplek is voor alle Brusselaars ;

Overwegende dat de uit het stoomjacht « Erin » gerecupereerde plankenvloer toebehoorde aan Sir Thomas Lipton en dat een deel van het meubilair en de balustrade van de mezzanine afkomstig zijn van de maalboten van Oostende-Dover ;

Overwegende dat het Clubhouse van de B.R.Y.C. is opgenomen in de inventaris van het bouwkundig erfgoed ;

Verzoekt de Brusselse Hoofdstedelijke Regering om :

- de bescherming van het Clubhouse van de B.R.Y.C. voor te stellen, zodat het als beschermd erfgoed kan worden beschouwd ;
- alles in het werk te stellen om een aanvraagindiening in overleg met de B.R.Y.C. mogelijk te maken.

PROPOSITION DE RÉSOLUTION**relative au classement du
Clubhouse du Brussels Royal Yacht Club
(B.R.Y.C.)**

Le Parlement de la Région de Bruxelles-Capitale,

Considérant que le Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale s'est engagé concrètement à avoir une politique soucieuse du patrimoine bruxellois ;

Considérant que la Région de Bruxelles-Capitale se doit de poursuivre une politique de protection et de restauration du patrimoine bruxellois ;

Considérant que le Bruxelles Royal Yacht Club (B.R.Y.C.) mérite une attention particulière de par son histoire, qui est le « reflet de l'évolution de la société au cours du siècle écoulé, avec ses périodes de joie et de tristesse, de prospérité et de déclin, de réussites et de difficultés »⁸ ;

Considérant qu'il est le symbole sans équivoque qui est que notre Ville-Région est un port de mer dont l'activité est très importante pour la vie économique ;

Considérant que le B.R.Y.C. a réussi à traverser les années en s'adaptant à l'évolution de la société ;

Considérant que le bâtiment ClubHouse du B.R.Y.C. est un lieu de mémoire pour les tous les Bruxellois ;

Considérant que le plancher récupéré sur le yacht à vapeur « Erin » appartenait à Sir Thomas Lipton et que certains meubles ainsi que la balustrade de la mezzanine proviennent des malles Ostende-Douvres ;

Considérant que le Clubhouse du B.R.Y.C. se retrouve dans l'inventaire du patrimoine architectural ;

Demande au Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale :

- de proposer le classement du Clubhouse du B.R.Y.C afin qu'il puisse être considéré comme patrimoine protégé ;
- de tout mettre en œuvre pour permettre une candidature en concertation avec le Club B.R.Y.C.

Geoffroy COOMANS de BRACHÈNE (F)
Gaëtan VAN GOIDSENHOVEN (F)
Anne-Charlotte d'URSEL (F)
Aurélie CZEKALSKI (F)

8 Commodore Alain Radelet – Boek 100 jaar Geschiedenis. Brussels Royal Yacht Club.

8 Commodore Alain Radelet – Livre 100 ans d'Histoire. Bruxelles Royal Yacht Club.